

Braamsluiper	27-03-1975	18 -04	21 -04	16 -04	25 -04	20 -04	24 -04	20 -04
Fitis	17-03-1997	05 -04	27 -03	29 -03	05 -04	31 -03	17 -03	29 -03
Tjiftjaf	o.w.	03 -03	13 -03	27 -02	01 -03	o.w	06 -03	o.w.
Wielewaal	26-04-1969	n.b.	16 -05	30 -04	06 -05	26 -05	?	09 -05

o.w = overwinterd (waargenomen in december, januari of februari)

In totaal zijn er negen formulieren retour gekomen, niet echt veel, als je dit naast het aantal actieve vogelaars binnen onze vereniging zet.

Hopelijk wordt het volgend jaar beter, anders is het misschien maar beter om hiermee vanwege gebrek aan medewerking en/of belangstelling te stoppen.

Veel mensen hoor je vaak zeggen dat ze toch niets gezien hebben of maar slechts één of twee soorten en dat ze daarom dan het formulier maar niet invullen. Maar juist die ene soort kan soms heel leuk en extreem vroeg zijn. Gedurende het afgelopen voorjaar werden een tweetal soorten vroeger dan ooit waargenomen, de Huiszwaluw werd dit jaar gezien op 5 april in een groepje Boerenzwaluwen boven het Oosterduinsemeer. Dit is een viertal dagen vroeger dan dat deze soort tot nu toe in onze omgeving was waargenomen, want de vroegste waarneming was 9 april 1995. De andere soort werd slechts een dag eerder waargenomen. Dit is de Bosrietzanger, deze werd gehoord en gezien langs het Oosterkanaal in de AWD op 30 april. Deze was in 1997 op 1 mei waargenomen.

waarnemers die de lijst met aankomstdata van zomergasten in Noordwijk en omgeving invulden waren:

Jelle van Dijk
Johan Goudzwaard
Wil Heemskerk
Annelies Marijnjs
Job de Ridder
Rien Sluys
Ab Steenvoorden
Koene Vegter
Hein Verkade

Koekoek

Reisdoel Öland

Door Coby en Dick Passchier.

Eigenlijk al vóór de trip naar Schotland lag de vakantiebestemming 1998 vast. Zweden zou het worden en juist gezegd Öland. Niet om de overtreffende trap in reisgenot te vinden, wèl om de verhalen die de ronde doen. Dus hier en daar ons 'licht opgestoken' en kaarten, boeken en goede raad van Jelle en Hein, kopieën van beschrijvingen over fossielen vindplaatsen van Ees Aartse en adviezen van de rest van Noordwijk ontvangen.

Want wie is er niet op Öland geweest? Precies....wij dus. Maar dáár hebben we inmiddels wat aan gedaan.

Informatie bij het reisbureau leert ons dat overvaren f 625,- kost. Dat is wel erg veel geld en stel dat je de tickets te laat binnen krijgt. Dus maar niet geboekt.

Alle 'over' ruimte in de caravan gevuld met wat in Zweden peperduur is (en dat is nogal wat), op de imperiaal 2 fietsen en voor de rest alles tussen zonnebrandolie en wanten in.

Figuur 1

Vrijdag 15 mei vertrek uit een bloedheet Noordwijk naar een hopelijk koeler Scandinavië.

Na 630 km rijden zoeken we op een camping bij Neustadt een plek met uitzicht over de Oostzee. Stralende zon, dat wel, maar met windkracht zes uit het noorden toch maar de bodywarmer aan en de stoel in de meest horizontale stand aan de lijzijde van de caravan.

Het dringt pas langzaam tot ons door dat het gevederde verkeer boven ons hoofdzakelijk groot en zwart is en gevarieerd! We moeten toch maar eens gaan vogelen. Binnen een half uur vanuit de eerder genoemde stoel, Zwarte kraai, Bonte kraai, Kauw, Roek en Raaf. We missen alleen de Alpenkauw en -kraai nog.

De volgende ochtend laveren we het toiletgebouw in om te voorkomen dat we door 25 Boerenzwaluwen worden bemest.

Op het programma staat de overtocht Puttgarden-Rødby en nog een stukje rijden naar Fakse (40 km onder Kopenhagen). We rijden eerst door een glooiend landschap dat tot aan de horizon geel is van het koolzaad.

Om 11 uur betalen we aan het loket van rederij Scandlines DM 475,-!! voor een retour Zweden (is dus 4 oversteken) en om 12 uur staan we op Deens grondgebied onder een stralend blauwe hemel met net zoveel wind als gister. De rit over de eilanden Lolland en Seeland is min of meer een voortzetting van het laatste stukje Noord-Duitsland. Vanaf hogere plaatsen is er haast in alle richtingen de blauwe Oostzee boven het gele koolzaad zichtbaar. Een overal....OVERAL Veldleeuweriken. Nu pas bemerk je dat dit geluid bij ons (aan de kust) steeds minder algemeen wordt. Hier komt het leeuwerikenlied op elke plek vanuit alle richtingen op je af. Heet zoiets niet stoffering? Wij vinden van wel want we staan meer stil dan we rijden. Uiteindelijk sukkelen we om 5 uur de camping van Fakse op om daar een plaatsje te zoeken. (afb.1)

Wel eens van Fakse gehoord? Wij voordien ook niet. Raar voor wie z'n 'licht' opsteekt. Ees Aartse gaf ons o.a. deze tip.

Het geheim van Fakse is gemakkelijk per fiets bereikbaar en is iets oostelijk van het plaatsje gelegen. We hebben echter geen gedetailleerde kaart en zoeken een beetje op ons gevoel. Opvallende kenmerken in het landschap zijn niet zichtbaar dan alleen een hoge schoorsteen en wat lagere gebouwen. Juist daar in de buurt moeten we zijn. Zo staan we zonder overgang ineens voor een immens wit gat van ± 50 meter diep en een kilometer van ons vandaan; groot. Her en der staat een vrachtauto of een ander transportvoertuig zo verschrikkelijk klein te wezen dat het speelgoed lijkt. Voor ons ligt de kalkgroeve van Fakse.

De kalk (afgegraven voor de verwerking tot cement) is gevormd in de Krijtperiode van 140 tot 60 miljoen jaar geleden.

Volgens het kaartje (afb. 2) is de meest interessante plek juist tegenover ons aan de noordzijde van de groeve. Daar zouden zeeegelstekels en haaiantanden te vinden zijn. Maar we staan u aan de zuidzijde te midden van duizenden brokken koraal (afb. 3). Zo maar voor het

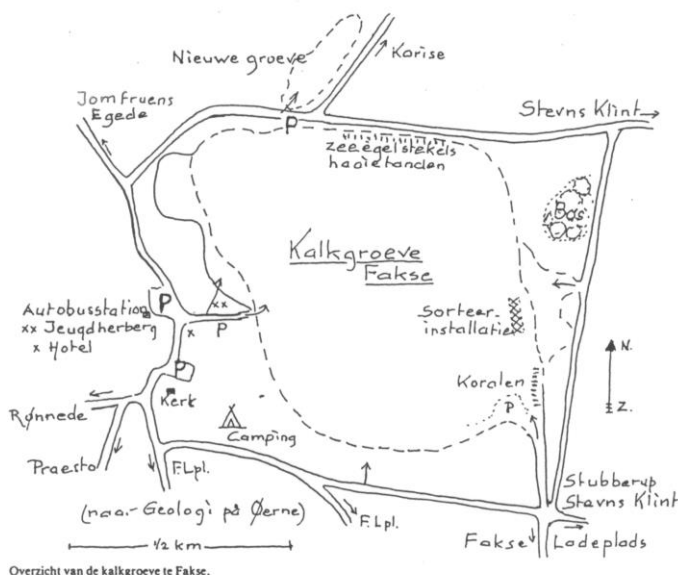
oprapen. Andere stukken zijn doorzeefd met tientallen wormgaten. Je probeert een link te leggen tussen nu en het ontstaan van het toenmalige leven waarvan we de bewijzen in onze handen hebben. dat nauwelijks lukt zal ook wel komen door de omvang van dat enorme gat waar we middenin staan. Van omgeving en tijd maken we maar een minuscuul klein deeltje uit.

We besteden de hele dag aan het zoeken naar nog mooiere stukken. Elkaar kwijt raken kan niet want wij zijn naast de transportvoertuigen het enige dat niet wit is.

Aan haaiantanden en zee-egelstekels zijn we niet toegekomen maar wat de rest betreft hebben we niet alles laten liggen.

Maandag 18 mei varen we van Helsingør over naar Zweden en rijden we over de E4 tot Värnamo. Hier slaan we links af door het nationale park de 'Store Mosse' tot aan Hillerstorp. Even ten zuiden daarvan vinden we een kleine camping, nota bene nog binnen het park gelegen. Met het uitdraaien van de caravanpoten zitten we oog in oog met 4 Kramsvogels en van verschillende kanten horen we Raven roepen. Dat klinkt al veel belovend. Natuurlijk zijn we hier niet bij toeval neergestreken. Alle beschikbare boeken beschrijven de 'Store Mosse' (is groot moeras) als één van de rijkste vogelgebieden van Zweden.

Het heeft een oppervlakte van bijna 8000 ha en het meet

Afb. 2

van noord naar zuid ruim 25 km en van west naar oost op z'n breedst 20 km.

In de loop van 5000 jaar is een veenpakket gevormd van 3 tot 7 m dik dat het grootste deel van het park bedekt. Op wat verspreide berkjes en dennen na is dit gebied vrijwel boomloos. Op het laagste punt ligt Kävsnön, een meer met een lengte van 3 km.

Het beetje bos van betekenis treffen we aan op enkele zandduinen die daar 8000 jaar geleden door stuwend ijs werden opgeworpen.

Langs de weg Värnamo - Hillerstorp loopt van een parkeerterrein een pad 300 m noordwaarts het park in en eindigt bij een kanjer van een uitkijktoren. Het geval bevat 4 etage's en is ongeveer 12 m hoog.

Daar staan we om half zeven diezelfde avond nog maar op de onderste ervan met ingehouden adem stil. Op ongeveer 25 m afstand lopen twee Kraanvogels al pikkend tussen het halfhoge gras die zich totaal niet bewust

Een stukje *Dendrophyllia*-koraal, ware grootte.

Afb. 3

zijn van twee versteende vakantiegangers. Voor het uit de tas halen van de videocamera wordt zo'n vijf minuten uitgetrokken. Maar dan heb je ook wat! Nu is het beeld door de camerazoekeer niet alles en Coby wijst dan ook op twee pluche bolletjes die soms helemaal door het gras verborgen zijn en dan weer even zichtbaar achter de kranen aanhobbelen. Jawel, het is 18 mei en de kranen hebben al jongen. Zich langzaam verplaatsend bereiken ze kennelijk het broedgebied van een kievipaar. De beide echtelieden doen er alles aan om de kolossen te verdrijven en het is koddig om te zien hoe bij iedere stootduik de lange nekken worden ingetrokken om 'het

koppie erbij te houden.

Hoe lang we naar dit tafereel kijken? Ach...

We gaan verder omhoog de toren in. Jan Jacobs....let op!!

De eerste verdieping heeft een vloeroppervlak van 10 x 10 m. Daarboven een dak, er omheen een glaswand en op de vloer bankjes en tafeltjes! Heel geriefelijk maar ook erg stil. Geen geluid dringt er door. De 2e verdieping is weer open evenals de 3e.

Het is inmiddels half tien geworden. De zon staat laag en geeft een prachtig strijklucht over de Mosse met daar middenin het Kävsjön. Naast de Kraanvogels en hun jongen met nu nog meer Kieviten boven hun hoofd, steken op meer dan dertig plekken Grauwe en Canadese ganzen hun kop boven het jonge gras uit. Boven ons blaten onophoudelijk Watersnippen, 'tureluren' Tureluurs en jodelen in de verte een paar Wulpen. Iets anders horen we niet.

We zijn kennelijk toch doorgestaan met ademen, zachtjes afgedaald en voorzichtig over het knuppelpad naar de auto gelopen.

Bij de caravan aangekomen is het donker. Blijkbaar nog helemaal onder de indruk de auto geparkeerd en rustig de deuren opengedaan. Dat bezorgt ons de laatste verrassing van de dag. Vanuit het weitte grenzend aan het onze klinken geluiden die we niet kennen. Je kunt het als een beetje klaaglijk omschrijven en bestaat uit meerdere toontjes. Het weitte moet er vol mee zitten want we horen het uit alle hoeken vandaan. Maar wat doe je met alleen geluid als je niets kunt zien? Juist dan pak je maar weer de video. Het beeld is niks maar het geluid kun je ook opnemen. Misschien komen we er morgen achter wie dat produceerden. Zo niet, dan nemen we alles mee naar huis. Het moet gek gaan als er niet iemand.....

Welterusten.

(wordt vervolgd)

Bijzondere gebeurtenissen op Vlieland

Koene Vegter

Tussen Bonnie en Daniëlle in vond van 4 tot 6 september 1998 de jaarlijkse waddenexcursie plaats. Deze keer naar Vlieland waar zowel hoogte- als dieptepunten genoteerd konden worden.

De overtocht vanuit Harlingen verliep vlekkeloos bij vrij warm en windstil weer. Vanaf de achterplecht gaf excursiecoördinator Rien Sluys, nog onbewust van komende gebeurtenissen, moeiteloos college over de verschillen tussen visdief / Noorse stern en zilvermeeuw / stormmeeuw. Aan het eind van de rustieke Dorpsstraat verbleven we in vakantiehuis Twest Endt. Onder de ca 35 deelnemers was een afname van ongepaarde mannetjes te constateren, maar een toename van paren, zodat dit voor de toekomst van deze excursies zeker hoop biedt. Een

rianter slaapruimte leidde echter niet bij iedereen tot meer slaapgenot, vanwege een relatief hoog snurkgehalte onder de natuurvrienden.

De volgende dag was er 's ochtends sprake van birding in the rain, waarbij naast alle tinten grijs en soorten druppels ook nog van heel wat vogels te genieten viel. Vooral de overtrekkende lepelaars staken prachtig wit af tegen de donkere luchten. Mogelijk geroerd hierdoor fietste Rien Sluys van de Kroonse polderdijk naar beneden, daarbij over het hoofd ziend dat er ter plaatse nog een listige draad tussen de paaltjes was gespannen. De hieruit resulterende salto, die bij de ongelukkige aanvoerder tot een gekneusde schouder en een verstuikte duim leidde, werd door seniorlid Frank van Duivenvoorde desalniettemin met een 9.8 gewaardeerd. Dit bracht Rien toch weer op de been en hoewel enige doktersassistentie noodzakelijk was bleef hij de excursie manmoedig leiden: links in de mitella en rechts met de